

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: BRAȘOVU, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.  
Brevetele nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se restituie.  
Birourile de anunțuri: Brașov, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30.  
Inserate mai primesc în Viena R. Masse, Haasenstein & Wapler (Olo Moas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelk, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Hamburg: A. Stenver.  
Prețurile inserțiilor: o axă în garmond pe o colână 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.  
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. sau 30 ban.

# GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fă-careți.  
Abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.  
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci. Se primumără la toate oficiile poștale din intru și din afară și la dd. colectori.  
Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgulul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 86.

Brașov, Luni-Marti, 20 Aprilie (2 Mai)

1893.

## Politica națională și culturală maghiară.

Brașov, 19 Aprilie v.

Sâmbătă s'a terminat în camera ungară desbaterea generală asupra proiectului de lege privitor la regularea salariilor învățătoresci cu nise enunțatiunii ale lui Apponyi și ale ministrului Csaky, cari merită o mai de aproape luare aminte.

Ca de obicei șeful opoziției a imputat guvernului, că nu urmărește o politică mare națională și culturală maghiară; că nu și-a împlinit datoria față cu „dușmanii dinăuntru”; că a folosit fondul de dispozițiune numai spre a lăuda partida dela cârmă și spre a infiera opozițiunea maghiară, nu însă și în contra agitațiilor dușmane statului; că în conducerea învățământului popular a dovedit o slăbiciune și o nepăsare condamnabilă, nesocotind aspirațiunile de unitate națională a Maghiarilor, care unitate se poate asigura și întări numai printr'o politică culturală maghiară în stil mare.

Credința ce amă avut'o la 1867 și 1868 — dișe Apponyi — că libertatea și egala îndreptățire a tuturor naționalităților și confesiunilor vor fi de ajuns pentru a uni elementele diferite și a favorisa astfel unitatea națională, a fost o *iluziune*. Probabil, că n'amă făcut totu, ce era de lipsă, pentru ca toți cetățenii să câștige simpatia către statul ungar, cu toate influențele dușmane, la cari sunt espuși, der și guvernele de până acuma au fost destul de necapabile față cu agitațiunile dușmane statului. Și ce câștigăm noi în școlă populară așa cum este ea astăzi?

Tochmai pe tărâmul instrucțiunii populare, „unde este energia mai necesară”, guvernul nu dovedește energia cuvenită în contra curentului inimic statului — adaugă șeful opoziției — și și acuma ministrul Csaky se conduce numai de „considerațiunii (sic!) față cu confesiunile”, în dispozițiile proiectului său de lege.

Influența, ce voiesce să și-o asigure guvernul prin acest proiect de lege asupra școlilor confesionale i se pare lui Apponyi prea neînsemnată și neîndestulătoare. De aceea el stăruie pentru stabilirea minimului de 400 fl. și pune în vedere mai multe amendamente, ce le va face în desbaterea specială în sensul de a mări influența guvernului asupra școlilor confesionale. Intre altele cere ca:

Acolo, unde școlile confesionale nu pot da minimul, ministrul să aibă puterea discreționară de a înlocui școlă confesională cu o școlă de stat; mai departe ingerința ministrului să nu fiă legată de condițiunea, ca subvențiunea dată de stat să se urce până la 60 fl.; apoi unde școlă

este acuată de tendințe inimice statului, să se ia din mâine confesiunii procedura disciplinară; în fine unde s'au constatat în două rânduri agitațiunii dușmane statului să se închidă școlă confesională și să se înființeze în locul ei școlă de stat.

În contra imputărilor contelui Apponyi s'a apărut ministrul Csaky printr'o vorbire foarte caracteristică pentru situațiunea actuală.

Csaky dișe, că stăruie pentru minimul de 300 fl., fiind-că crede, că astfel „măcar o parte a școlilor confesionale vor păstra dreptul lor de proprie dispozițiune”, adică autonomia lor.

Aici recunoște der însuși ministrul de instrucțiune, că prin noua lege se amenință în gradul cel mai mare autonomia școlară a confesiunilor și decă nu vrea să mērgă un pas mai departe spre nimicirea totală a acestei autonomii, cum dorește Apponyi, ministrul mărturisește, că o face numai din considerațiunii de oportunitate financiară și politice.

Ba mai mult. D-lă Csaky declară pe față, că recunoște necesitatea de a se revisui legea școlară dela 1868 (art. de lege 38: 1868), numai câtă revisuire nu se poate pîpi. În ce privește propunerile puse în vedere de Apponyi, le va lua în considerațiune pe câtă va fi cu putință, însă procedura disciplinară de stat nu o poate estinde și asupra învățătorilor confesionali; această se va pute întâmpla numai atunci, când se va revisui întreaga lege școlară dela 1868.

Mai departe declară Csaky, că și el are în vedere mereu marea politică națională maghiară, că în toate dispozițiile sale, în toate planurile sale, el se silence a aduce la valoare politica națională și culturală maghiară.

În fine c'ună adevărat iusitism ministrul de instrucțiune Csaky, folosindu-se de aserțiunea deputatului Bartok, care a cerut ca Ungurii să imiteze politica de naționalitate a Prusiei și a Rusiei, a accentuat, că politica tradițională a Ungariei se basază numai pe supremația culturală și constituțională a rasei maghiare și că de aceea statul ungar nu poate procede după exemplul prusesc și rusesc, căci atunci s'ar distruge.

Politica lui Deak dela 1868, care și-a aflat expresiune și în legea de naționalitate, n'a fost numai ocașională, ci a fost o necesitate a dezvoltării istorice — și el, Csaky, e convins, că numai pe această cale se poate susține unitatea națională. (sic!) Confesiunile au adus țării pe tărâmul învățământului cu multe jertfe servicii foarte însemnate, această trebuie să se respecteze...

Cum se respecteză se vede din însăși enunțările lui Csaky și din

proiectul său de lege, prin care li-se răpesc drepturile garantate în legea dela 1868!...

## CRONICA POLITICA.

— 19 Aprilie.

Foia vienesă „*Neue Fr. Presse*” scrie un interesant articol din incidentul, că Maj. Sa monarhul va petrece în Budapesta câte-va zile. Etă în resumat espunerile foiei vienesă: „Călătoria monarhului la Budapesta aruncă într'adevăr o viă lumină asupra importanței faptului, că cabinetul Weckerle a putut așterne spre desbatere două dintre proiectele sale bisericesci politice puse în prospect. Monarhul se reînțorțe în fine în palatul său din Buda și cu această de odată dispăre chiar și cea mai mică aparență esteriōră, că monarhul n'ar aproba pe deplin politica guvernului unguresc. Trebuie așa deră să înceteze manevra, care stă în aceea, că vrău să subsape pozițiunea ministeriului maghiar toomai prin amintita aserțiune. Calea monarhului la Budapesta este decă un lucru îmbucurător; îmbucurător mai ales pentru națiunea maghiară, care după o depărtere mai îndelungată, poate de nou să salute în mijlocul ei pe regele său, der și mai îmbucurător este pentru cabinetul unguresc, care acum poate să răspundă imputărilor, ce a fost condamnat să le audă în și afară de parlament, cu aceea, că etă curtea regescă se află în Buda. De subsistența cabinetului Weckerle sunt legate însemnate interese ale imperiului și este ușor a vedea, că constituția dualistică ar fi espusă la mari furtuni, deoă în urma căderii cabinetului ar veni la domniă în Ungaria acele elemente, cari acum se luptă contra lui. Începând dela Apponyi și până la Ugrov, pe totă linia nu se poate descoperi un bărbat, care ar întrece pe Weckerle în priceperea politică, der și mai puțin s'ar pute afla un politic, în care ar fi mai multă putere și mai multă voință spre a împiedeca sguindirea stălpilor, pe cari se razimă constituția monarhiei, adică armata...” — Ce ar pute ore esprima în mod mai clar și mai la înțeles prietinia dintre „liberalii” austriaci și „liberalii” maghiari, ca toomai aceste cuvinte pline de măguliri ale foiei vienesă?

Despre adunarea comitatensă din comitatul Hunedorei publică un raport amănunțit și diarul „*Hunyad*” din Deva, care cu multă satisfacțiune descrie sēbătēcia, cu care membrii comitatensii jidano-maghiari au întâmpinat pe dl Francisu Hossu Longin cu strigate: „*Afară cu el!*”, „*Jos cu el!*”, „*Trădătorul de patriă*”. etc. Raportul foiei unguresci consună de-altmîntrelea mai intru toate cu raportul publicat de noi, cu deosebire însă, că ceea ce la noi trece de rușine și scandal, la ei trece de onore și patriotism.

Cetim în „*Gazeta Bucovinei*”, că „adunarea generală a societății „*Concordia*”, care s'a ținut Luni în Cernăuți a fost în ori-ce privință o manifestare imponentă, un succes îmbucurător și un progres pe calea civilizațiunii. Interesul publicului de pe la țară a fost foarte viu și s'a arătat prin participarea

unei mulțimi de membri și alegători din toate părțile țării, începând din împrejurimile Cernăuțului până în munții de pe la Câmpulung și Dorna. Ce trebuie să ne bucure mai mult și să ne însufle o încredere mai mare în viitorul națiunii române din Bucovina; este interesul cu care s'au discutat, nu numai cestiuni, cari privesc starea materială a poporului ci și un șir lung de propunerii cu caracter curat național, privitoare la asigurarea condițiilor celor mai fundamentale ale existenței naționale. S'au atins multe puncte privitoare la dreptul limbei române în viața oficială, la școlii românesci, la noua lege despre secretarii comunali care a iritată atât de mult spiritele noastre; aceste ne arată, că poporul nostru începe deja a se desvolta și a înțelege drepturile sale.”

## Salarisarea învățătorilor.

— Din desbaterile dietei. —

Dieta ungurescă continuă desbaterile asupra proiectului de lege despre salarisarea învățătorilor. În ședința dela 28 Aprilie n. luă mai înteu cuvântul

Bano Iozsef, care dișe, că regretă foarte mult, că ministrul Csaky a legat de minimul de 300 fl. cestiunea de portofoliu. El află, că ori cum s'ar tranșa proiectul, rezultatul va fi regretabil și rușinos. Decă au fost bani pentru a se clădi un nou parlament și pentru tunuri și pușci, ce nu se pot folosi, de ce se nu fi și pentru a se stabili un minim de 400 pentru învățători? La sfîrșitul vorbirei sale rōgă camera să primescă unanim minimul de 400 fl.

Sima Ferencz crede, că cestiunea de portofoliu, ce-a pus'o ministrul Csaky, decă nu se va primi minimul de 300, este numai un „*czigany tempo*”. El recunoște, că de astfel de apucături are lipsă guvernul. spre ași ține mameluoi umeri la umeri. Cērcă apoi să argumenteze, că învățătorul nu va pute să trăescă din 300 fl. anuală, cere decă un minim de 600, sau în casul cel mai rău de 400 fl. Numai pe lângă condiția această primesc proiectul.

Saghy Ferencz crede, că este convenabil poziției învățătorilor cel puțin un minim de 500 fl. Cu toate acestea nu presentă în privința acestă proiect de rezoluțiune, deoăce dorește, ca întrăgă camera să se alature propunerii, ce o va face partidul liberal, de a se stabili minimul cu 400 fl. Pentru cât-va mii de florini statului nu este iertat să renunțe de-a arma cum se cade pe anteluptătorii intereselor țării maghiare contra agitațiunilor de naționalitate. Pentru scopul oblirei drumului, ce duce la înființarea statului maghiar unitar, statul trebuie să se îngrijasă de școlă și învățământ, fiindcă afară de forța brutală, numai școlă poate să realizeze această unitate. (Vii aprobări în stânga).

Berzeviczy Albert, secretar de stat, cere apoi cuvânt, după o pauză de 5 minute. Oratorul crede, că deoăce chiar și vorbitorii din opoziți primesc în general proiectul, ar fi corect, ca amendamentele să se lase pentru desbaterea specială. După ce făcu câteva observări vorbitorilor din opoziți, cari nu sunt mulțamiți cu minimul de 300, Berzeviczy continuă: Contra proiectului însă

au fost și excepțiuni principiare, mai ales acea, că prin el statul va ajuta susținerea și a astorfeld de școle, care sunt cu tendințe periculoase statului și că în interesul confesiunilor statul își restrânge însuși dreptul său asupra școlilor. Ba unii au pretins, ca toate școlile să fie ale statului, sau cel puțin ca calificarea învățătorilor să se ia din mâna confesiunilor. Statul însă, prin proiectul acesta, nu renunță deloc dreptul său asupra școlilor, și față de școlile cărora le va da ajutorul își asigură o influență mare și toamă pentru că nu ridică școlile de stat, ci ajută pe cele confesionale, ocolesce înființarea de școle prisositoare și cu rea direcție. În cele din urmă esența lucrului este, ca să introducem în cât mai multă școală spiritul statului (maghiar). În privința acestei fiți siguri, că proiectul de față la totușul înseamnă progres și victorie și încă o mare victorie (Aplauze). Recunoscu însă, că drepturile statului trebuie estinse pe terământul învățământului, și din punctul acesta de vedere, va trebui să se revedească articolul de lege 38 din 1868. Dér viceversa, noi nu putem să ne lipsim de ajutorul confesiunilor. Sarcinile, ce le suportă ele, pôte nu le-ar suporta, decât nu li s'ar lăsa ceva drepturi cu privire la școle. Ce privește școlile așa numite: periculoase pentru stat, acestea vor fi silite, în urma concurenței, ca în cele din urmă să primescă ajutorul statului. Recomandă proiectul spre primire.

Polonyi Geza se ocupă mai pe larg cu minimul de 300 fl., cu care nu este îndestulată, fiindu pre bagatelă. Continuă apoi: Mi-se pare, că minimul acesta nu este destiune de portofoliu pentru d-lă ministru de culte, ci este destiune de sistem, care nu v're s'o rupă cu confesiunile. Deja în 1868 Tisza Kalman a fost acela, care în înțelegere cu infulele și tiarele a împiedecat minimul de peste 300 fl. Și astăzi totuș această confesionalitate se ascunde după spatele proiectului. Cu sistemul acesta însă trebuie s'o rupem odată și trebuie să recunoșcem, că învățământul peste totuș este o problemă exclusivă a statului maghiar. Sunt câteva mii de școle confesionale cu salariu învățătorilor sub minimul de 300 fl., care sunt totuș atâtea paturi calde ale agitațiunilor de naționalitate. Starea aceasta trebuie delaturată. Bine să înțelegem, că minimul de 400, așa cum îl recomandă d-lă ministru, este numai o orbire, căci naționalitățile mai bine preferă a aduce mari jerte, decât să ia spre folosință opțiunea de 400 fl. Lui Polonyi nu-i trebuieș nici școli confesionale, ci școle de stat cu învățământ gratuit obligatoriu. Presentă deoi un proiect de rezoluțiune, priu care îndrumă pe guvern, să o sfârșescă cu sistemul de învățământ confesional, și cu privire la învățământul obligatoriu și gratis de stat, să asternă dietei un proiect de lege. (Vii aprobări și „eljen“uri în stânga și stânga e tremă.)

## SCRILE ŢILEI.

— 19 Aprilie.

Proiectul de lege despre salarisarea învățătorilor a fost primită cu unanimitate în desbaterea generală a dietei din 29 Aprilie n. Săptămâna aceasta vor începe desbaterea speciale. Vorbirile lui Apponyi și Csaky le vom reproduce în resumat în numărul viitor.

—x—

Convenția comercială cu Austro-Ungaria. Cetim în „Curier. Financiar“: Tratatul între guvernul român și guvernul austro-ungar pentru încheierea unei convențiuni de comerț, continuă calea lor liniștită. Consiliul nostru de miniștri s'a întrunit și școlile acestea și a discutat propunerile austro-ungare. În urma acestui consiliu, d. Papiu, delegatul guvernului român, a plecat la Viena investit cu nouă instrucțiuni. Se aude, că tratativele vor

isbuti de astă dată, de ore-ce de ambele părți se pune multă bună voință.

—x—

D-lă G. Barițiu, venerabilul președinte al Academiei Române și al Asociațiunii noastre Transilvane, precum cu părere de rău aflăm, este de câte-va zile bolnav de sprindere de plămâni. O telegramă sosită azi din Sibiu anunță, că deja d-sa se află ceva mai bine. Dorim venerabilului nostru decan o grabnică re'năsătoșare!

—x—

O minciună diaristică maghiară. Ori și de câte ori scriu despre Români, foile ungurești au detestabilul obicei de a-i presenta ca pe niște oameni semibarbari, săbatic și neculți. Folia kossuthistă „Egyetértés“ aduce în numărul său dela 28 Aprilie o scoire a zilei despre desbaterea din parlamentul român, în care se spun lucruri, care decât ar fi adevărate atunci ar trebui să ne consterneze. Nefiind însă adevărate nu ne putem exprima în de ajuns indignațiunea și disprețul nostru față de colportarea astor fel de minciună, cum se află în „Egyetértés“. Se dice adevărat în numita folia, că într'o ședință a camerei române deputatul Dobrescu a intreruptuș dicendū: „Mă vedă silu să declar, că poporul numescă pe conservatori nesce vântură țera“, la ceea ce Rosnovanu ar fi răspuns „D-le Dobrescu, d-ta ești un obraznic și un mojioc infam“. S'a iscată dintr'asta un șgomot grozav, după încetarea căruia Miclescu (?) a răspuns: „Rogă pe d-lă președinte să nu cêră dela d-lă Dobrescu observarea regulamentului camerei, fiindcă el nu este nici odată în stare deșteptă. Unuș astfel de om de nimic nu e capabil de-a vătămă pe nime“. Totuș în acea zi, continuă „Egyetértés“, în senat s'au petrecut scene rușinoșe nedescriptibile. Senatorul Bonaki a disuș majorității, care a părăsit senatul, și toți sunt cerșitori și oameni de nimic, după cari cuvinte senatorii începă să injure și să sbiere, și în fine au început să se imblătescă cu bătele. Astfel de scene se petrecă adese-ori în parlamentul român, încheie folia ungurească. — Am ținut să reproducem această infamă diaristică maghiară, ca să se vadă de ce minciuni sunt capabili onorabili dela foile ungurești, când e vorba de-a batjocuri pe Români.

—x—

Adunarea generală a Asociațiunii pentru sprijinirea învățătorilor și sodalilor români din Brașov s'a ținut, și sub conducerea d-lui președinte N. P. Petrescu, care împreună cu Comitetul desvoltă deosebit zeluș pentru buna și regulata funcționare a acestei Asociațiuni. Adunarea de ieri a fost bine cercetată și a decurs în ordine exemplară. Raportul mai amănunțit vom publica în numărul de Duminecă.

—x—

Alegere de funcționari comitatensii. Congregațiunea de Sămbătă a ales cu aclamațiune în postul de vice-șpan al comitatului Brașov pe protonotarul de până acuma d. Alexandru de Tompa. Mai departe au fost aleși: solgăbiru (in Săcele): d-lă Ludovic Kamner, protonotar; d-lă Friederic Iekel, primu vice-notar; d-lă August Iekelius, al doilea vice-notar; d-lă Dr. Otto Hnidy și al treilea vice-notar; d-lă Adolf Wonesch.

—x—

Alegere de notar. Ni-se șorie: Comunele Cuveș și Chisidia, din comitatul Timiș, la 15 (27) Aprilie o. și-au ales de notar cu aclamațiune — dintre trei candidați — pe Corneliu Iorgoviciu, fiul preotului local. Purtarea exemplară a bravorilor locuitori români din ambele comune a fost admirabilă. Deschilinită recunoștință la reușirea aceste escelentă merită on. d-nuș preot Demetriu Teaba, din Chisidia, carele neobosit a stăruit și îndemnat pe alegători să alégă numai pe omul din sinul

lor. Totuș asemenea laudă merită și d-lă preot Aureliu Gruescu din Chisidia. Dorim dela Dumneș și altor frați asemenea succes la alegeri, și alesului nostru îi dorim sănătate și tăria, ca să pôte purta acestuș oficiu spre bucuria, îndestulirea, bunăstarea și fericirea poporului, ce și-a pus încrederea într'ensul. Unuș alegător.

—x—

Patriotismul. Reproducem dintr'un raport al profesorului universitar dela Iași, St. Virgolic, următorul pasăgiu: „Și unde pôte fi locul mai potrivit pentru sădirea în inimă a unui patriotism aprins și puternic, dér inteligent și rațional, decât în predarea limbii și a literaturii materne și în desfășurarea unui dureros, dér glorios și falnic trecut? Numai cunoșcerea de aproape a acestui trecut pôte inspira în credere în viitoruș tinerilor generații, cari vor fi chemate într'o zi să conducă destinele acestei țări. În școle trebuie să lăsată la o parte ideile de cosmopolitism și socialism, cari se agită în țările cu o civilizație de mai multe-ori seculară. Și apoi, chiar în aceste țări, asemenea idei nici odată nu se propagă în școle. Desvoltarea unui patriotism cald și luminat, sprijinit pe cunoștința exactă a trecutului și a prezentului, este pavăza de aramă a tuturor poporilor, a celor mici mai cu deosebire. Numai el pôte imboldi la fapte mari și glorioșe, cari să facă pe o națiune demnă de a ocupa un loc de onore în concertul națiunilor culte.“

—x—

Conferența d-lui Gr. G. Tocilescu. Joiă trecută d-lă Gr. G. Tocilescu a ținut la Ateneul din Bucureș o conferență despre monumentul Adam Klissi, descooperit în Dobrogea. D-lă conferențiar a arătat publicului, prin proiecțiuni electrice, diferite vederi de pe pietre găvite și a terminat în aplauzele asistenților, amintind că acestuș mare monument, ridicat în timpul Marelui Traian, cuceritorul Daciei, a fost câștigat de Români, împreună cu Dobrogea, sub domnia întâiului Rege român biruitor în câmpiile Bulgariei.

—x—

Carantinele. Consiliul român de miniștri a luat următoarele dispoziții în privința carantinelor: Carantinele dela Sulina, Ciatalul Ismail, gura Prutului și Ungheni, pentru proveniențele de uscat și de apă ruse, se înlocuesc cu revizia sanitară și desinfecția efectelor necurate. Porturile Constanța și Mangalia se deschid pentru vasele cu patentă netă. Punctele de intrare austro-ungare se deschid dela Rul Vadului până la Verciorova inclusiv.

—x—

Viță lungă. Ni-se șorie, că la 28 Aprilie n. c. a răposat locuitorul Nicolae Bozocă din Comăna inferioară, în etate de 102 ani. El a fost născut la 1791, a trăit ca veduv peste 50 ani, ducendū o viță forte izolată. Cu 4—5 zile înainte de mărtea sa era tare și mare, mergea singur la pădure și și aducea în spinare lemne de foc și altele.

—x—

Sultanul și prințul Bulgariei. Se asigură că prințul Ferdinand al Bulgariei a renunțat la proiectul său de a se duce la Constantinopol. El se va întorce direct în Bulgaria, acesta după rugămintea Sultanului, care pentru diferite motive consideră, că ar fi acum inoportun de-a primi pe prințul.

## Representațiune.

cătră dieta ungurească în afacerea salarisării învățătorilor.

Etă representațiunea, ce-a adresat o sinodul archidieceșan român gr. or. din Sibiu cătră dieta ungurească în afacerea salarisării învățătorilor, reprezentațiune, care a fost luată prin concludul

sinodal în ședința a XIII dela 22 Aprilie 1892 Nr. 132:

Onorabilă Casă de reprezentanți!

În scopul de a se regula salariile în învățătorilor (învățătorilor), cari funcționează la școlile elementare comunale, precum și la cele susținute de confesiuni, d-lă ministru de culte și instrucțiune publică a prezentat Onorabilei Case de reprezentanți un proiect de lege, care știrbesce în mod simțitor dreptul autonomuș al bisericii greco-orientale române din patriă, garantat prin lege, încât dispozițiunile speciale ale aceluiaș mergă preste dreptul de suprema inspecțiune al guvernului de stat, și cu abatere dela legile de până acum, dau ministrului de culte și instrucțiune publică dreptul de dispunere în afacerile interne ale școlilor de ore-ce confesiune.

Biserica greco-orientală română din patriă nu are și nu pôte avé vre-o observare în contra aceluiaș punct de mănecare al menționatului proiect de lege, ca învățătorilor dela școlile elementare să se asigure o subsistență convenabilă; ci mai vârtos, de când această biserică conduce în mod autonomuș afacerile școlilor sale proprii, ea totdeuna este cu mare grije, ca salariile anuale ale învățătorilor dela școlile populare să se amelioreze cel puțin până la suma minimală de 300 fl. normată de congresul bisericesc din anul 1878 și prin acesta încă să devină școlile noastre populare în stare de a ține concurență cu școlile comunale și cu ale altor confesiuni în ceea ce privește rezultatele instrucțiunii.

Adevărat, că acestei biserici, pre lângă totă încordarea puterilor sale, încă nu i-a succed în decursul timpului relativ pre scurt, a ridica pretutindeni, mai ales pe teritoriul archidieceșei greco-orientale transilvane, salariile învățătorilor la numita măsură minimală; dér cauza acestei șocări zace numai în starea materială nefavorabilă a respectivelor comune bisericesci și în neajunsul fondurilor centrale bisericesci; și între astfel de împrejurări unuș ajutor, care s'ar da școlilor noastre din partea statului, ar fi numai o urmare naturală a articolului de lege XX din 1847/8 § 3, decât unuș astfel de ajutor de stat nu ar fi legat de unele condițiuni, cari vătămă autonomia bisericii și preste totuș conturbă în mod stricțios viața ei internă.

Acum însă proiectul de lege menționat, pe lângă aceea, că smulge din sfera de drept a competenței bisericii destiunea salarisării învățătorilor confesionali, ajutorul de stat, ce ar fi să se dea la salariile învățătorilor confesionali, îl face mai ales în §§. 11 și 12, pendent dela unele condițiuni, cari vătămă adencuș dreptul autonomuș al bisericii noastre, și la îndeplinirea stațiunilor învățătorilor împărțite în ajutoriu de stat, precum și în cauzele disciplinare ale respectivelor învățători deschid calea unei iugerețe guverniale, carea între actualele referințe de naționalitate pôte să împingă creșterea poporului nostru într'o direcțiune nenaturală, și, după esperiențele triste de până acum, pôte să șgduie pre ușor condițiunile fundamentale ale existenței și prosperării bisericii noastre naționale, carea totdeuna are înaintea ochilor și datorințele sale cătră patriă.

Ca nu cumva dér prin votarea și ridicarea la valoare de lege a acestui proiect de lege răpitor de drepturi, să se dea o ansă nouă la nemulțămire și amărăciune în sinul miliionelor de credincioși ai noștri greco-orientali români, și ca nu cumva prin acesta să se conturbă referințele pacifice ale bisericii noastre față cu statul, — venim a ne adresa cătră Onorabilă Casă de reprezentanți cu acea respectuoasă rugămintă a noastră: să bine-voescă a respinge proiectul de lege din destiune în textul său de acum, și a îndruma pe domnul

ministru de culte și instrucțiune publică, ca pentru ajutorarea din partea statului a școlilor elementare confessionale, să prezenteze un astfel de proiect de lege, care să susțină în deplina sa integritate dreptul autonomiei al confesiunilor și în special al bisericii noastre.

Car! dealmintrearea suntem cu devotament patriotic nealterat și cu profund respect sincer.

Dat în Sibiu, din ședința sinodală ținută la 22 Aprilie vechiu, adică 4 Maiu nou, 1892.

Sinodul arhiepiscopiei transilvane  
gr. or. române.

### Congregațiunea

comitatului Huniadori, ținută în Deva, la  
25 și 26 Aprilie a. c.

Din com. Hunedorel, April 1893.

*Onorată Redacțiune!* Ca continuare a raportului meu de alaltieri, publicat deja, vin a reasuma pe scurt vorbirea, cu care d-lă Franciscu Hossu Longin a răspuns la espectorările fișpanului Szentkereszti, arătându totodată și mersul ulterior al adunării. Vorbirea d-lui Fr. H. Longin este de următorul cuprins:

Onorabilă Congregațiune! În reprezentanța comitatensă, fișpanul este numai reprezentantul guvernului, și ca atare nu este responsabil congregațiunii nici pentru faptele și nici pentru cuvintele, ce le folosește în calitate de președinte al adunării. Cu toate acestea, eu așa cred, că reprezentantul guvernului, în congregațiune, nu este autorizat și nici nu poate fi îndreptățit, sau chemat, să se folosească de expresiuni, prin care s'ar susțina unii sau alții, sau s'ar atinge susceptibilitățile unuia sau altuia dintre cetățenii statului, din care facem parte. (Voci: Așa este!)

În cuvântul de deschidere d-lă fișpan a aflat cu cale să amintesc și de pozițiunea, ce „naționalitățile“ au luat față de politica bisericească a guvernului unguresc și, cu părere de rău trebuie să constat, s'a folosit de nise expresiuni foarte nepotrivite, ba abstragându dela contradicțiile bătătoare la ochi, a spus și lucruri, ce nu corespund adevărului. Și anume: nu este adevărat, că între naționalități, și special între Români s'ar afla „elemente, cari totdeauna sunt acolo, unde se combate consolidarea statului“, pentru că Români, în toate acțiunile lor publice politice au stat și stau pe baza legilor existente, și deocă au protestat și ei, în adunările lor, nu au făcut și nu vor face nimic ilegal. (Voci: Așa este!)

Adevărat, că Români își au convicțiunile lor politice și naționale, dar aceasta nu înseamnă, că ei nu ar voi consolidarea statului. (Voci: Așa este!)

Români nu sunt contra și nu combat consolidarea statului, ca atare, sunt însă contrari și combat așa numita idee de stat maghiar....

Aci vorbitorul a fost întrerupt de sgomotose desaprobari din partea Maghiarilor, cari pretindeau să i-se tragă cuvântul, alții cereau să se esplice, ér alții îi adresau întrebarea, că pentru ce, adică pentru ce Români sunt în contra ideii de stat maghiar?

Liniștindu-se sgomotul, d-lă Franciscu Hossu Longin, continuând, zise:

...Pentru că noi nu recunoaștem ideea de stat maghiar de ra.....

La auzul acestor cuvinte nefinite, a erupt de nou un sgomot și mai puternic, încât cugetai, că arde o lume. Unii membri săriră de pe scaune și pretindeau, ca vorbitorul să se dea afară, alții amenințau cu pumnul, special subinspectorul de șole K. Boga, venit aici Dumneșeu s're de pe unde, amenința cu bastonul; un alt avocat din Hașeg, cu numele — câștigat cu cinci piștule — Dr. Nagy Ignác, și un notăreșuț, venit de prin Săcuime, hă-

misit de fôme și acum ajuns între Români, cu numele Bakosi, adresau cele mai necuviincioase vorbe și amenințau pe vorbitorul.

Advocatul Emeriott Hollaki, cel cu „gura dulce“ față de Români, până cerșia și cumpăra voturi prin părțile Zarándene, sărind furios de pe scaun atacă pe fișcul comitatensă Lázár György, pentru ce nu-și face datoria, acuzându pe vorbitor și cerându pedeșirea lui. Fișcul comitatului ripostă aspru lui Hollaki, zicându-i, că nu dănsul este îndreptățit a-l îndruma să-și facă „datoria“, căci aceea o scie el și fără de Hollaki, ci dănsul (fișcul) așteptă dela fișpanul să-l provoce, ceea ce va și face, deca va afla cu cale...

În mijlocul sgomotului, a injurăturilor și a amenințărilor, d-lă Fr. Hossu Longin sta neolintit, așteptându să potă éráși continua. Restabilindu-se în fine liniștea, fișpanul provocă pe vorbitor să se esplice, căci din aceste manifestațiuni și desaprobari sgomotose trebuie să deducă, că vorbitorul s'ar fi exprimat, poate, în sensul, că nu ar vré să cunoască îndreptățirea statului.

Oratorul arată apoi, că dănsul a voit numai să arete, ce țin Români despre ideea de stat maghiar, care expresiune nici nu se află în legile sancționate și nici nu înseamnă statul, ca atare. Vorbitorul mai spune apoi, că adunările de protestare, ce s'au ținut și se vor mai ține, nu sunt și nu pot fi contra adevăratei consolidări a statului, de aceea cu drept cuvânt pretinde, ca fișpanul să nu tragă la îndoelă patriotismul și buna intențiune a Românilor, căci deși Români nu sunt de părere politice ale guvernului și ale partidelor maghiare, ei nu conoedă să fiă timbrați ca mai puțin patrioți decât ori care Maghiar, ori de care partid s'ar ține, și nici nu vor în veta patriotismul dela Maghiari, nici în special — dela d-lă fișpan.

La acestea, fișpanul, drept răspuns, a declarat, că nu a avut intențiunea de a susționa și nici de a veta pe cineva, ci a spus cele ce se vorbesot și se scriu prin diare (sic!)

A urmat apoi la ordinea zilei rescriptul capitalei Budapesta, privitor la politica guvernului unguresc în cestiunile ecleziastice.

Comisiunea permanentă a propus, ca reprezentațiunea comitatului Huniadori să primescă cele din rescriptul amintit, tot-odată să voteze încredere guvernului unguresc și să înainteze dietei din Budapesta o reprezentațiune.

Br. Bornemisza T. primesc și el, dar numai cu condițiunea, ca să nu se voteze guvernului încredere, deoarece formulele intenționate nu sunt feții guvernului actual și deci nu merită încredere, cu atât mai vârtosă nu, fiindcă după credința d-sale, acest guvern nici nu va pute éseceute acele reforme, neavându zile sigure.

Vasilie Damianu, oratorul membrilor români, nu primesc nici una din propunerile făcute până aci. D sa, într'o vorbire lungă, predata cu multă oratorie, cu argumente tari și convingătoare, arată, că nici o necesitate, nici un răspuns de stat, nu justifică proiectele de sub întrebare și că deci guvernul unguresc, fără motive, a neliniștit țera cu proiectele sale.

Arată apoi în color viue relele, ce se vor naște prin primirea și punerea în praxă a acelor reforme și făcându comparațiune între mosaism și creștinism, arată ce abuz se face de liberalism și ce morală religioasă vor produce acele reforme nefericite.

Drept aceea d-sa, și ca preot și ca Români, condamnă și ține de păgubitoare și periculoase acele proiecte de legi, prin urmare nu poate consimți cu ele.

După ce au mai vorbit inspecto- rul șolar L. Réthy, pentru propunerea comisiunii, polimisându cu V. Da-

mian, și după replica acestuia, maiortatea (119 pro; 24 contra, între cari singur numai un popă catolic. dela Dobra, căci ceilalți nu s'au înfășiat) au primit propunerea comisiunii permanente. Membrii români, afară de câțiva notari, au votat în contra.

(Va urma.)

### Austriacii și România.

Sub titlul acesta „Magyar Hirlap“ primesc din Bucuresci o scrisore, din care estragem următoarele:

Agitațiile săptămânei trecute au încetat de tot. Tote sunt acum în liniște. Lucrurile revin în vâgășul lor vechiu și camera votază nestinghirita legea de contribuții comunală... Numai un lucru mai este, de care merită să vorbim: espulsarea lui Huszar, fost diarist la „Adevărul“. În România libertatea de presă este așa de mare, încât se poate scrie ori și ce. Guvernul nu încetăză procese de presă, din principiu... În astfel de împrejurări diaristii, cărora le place să provoce scandale, deca vré să mai injure sunt trimiși să o facă în patria lor. Acesta este opinia dominantă în România, ceea ce se vede și de-aolo, că în contra espulsării lui Huszar n'au protestat nici toile liberale E lucru denotat, că toți diaristii români, când e vorba de prerogative naționale, pun la o parte certele de partid, și merg împreună contra inamicului. Și tocmai această însușire frumoasă este, care în străinătate, și mai ales în Ungaria, nu vré s'o judece corect. Nu, pentru că din Viena mereu se lăsece școirea, că ori ce mișcare națională din România, este îndreptată contra Austro-Ungariei.

În presa austriacă de ani de zile s'a dat deja lozincă, că Români se porta față de Austria o'o inimiciție neinvincibilă și astfel s'a venit la convingerea, că politica dușmană, isvorită din această inimiciție, este a se atribui numai și numai diplomației austro-ungare. În timpul mai nou s'a lăpă credința, că principii acestei inimiciții sunt Maghiarii, fiindcă ei se ferescu a provoca la ei acasă certe de naționalitate, ca cele din Austria.

Din totă istoria acesta este adevărat, că Români sunt dușmanii Austriei. Poporul român, care în decurs de vâșuri a suferit multă sub juguri străine, privește cu ochi răi la ori ce străin, dar mai ales la Austriaci, fiindcă aceștia ori de câte ori trec granița română, totdeauna s'au faliț cu cultura, din care cauză vorbescu cu un fel de fuduliă, ceea ce a năsoat numai resens... Austriacul voese să civilizeze totdeauna și pe ori și cine; el se crede, că trebuie să ducă cultura în Răsărit chiar și a tuaci, când prin această tendință a lui riscă să pierde nu numai simpatia României ci și a întregii Peninsula-balcaneice.

Ambasadorul austro-ungar din Bucuresci, contele Goluschovszky, este tipul familiar al celui om, care crede, că duce cultura în Orient... Greșese d-lă conte, deca crede, că prin acesta nu strică reporturilor dintre Austro-Ungaria și România, cari ar trebui să fiă bune. Greșese, deca crede, că prin acesta impune. Români din regat au crescut cu multă mai mari, decât să aibă lipsă de un măestru de șolă, care să-i crească. Goluschovszky, așa se vede, că și-a uitat, că el este reprezentantul și al Ungariei și numai așa se poate esplica, de ce el nu și-a mișcat nici măcar degetul, ca să potolască animositatea dintre România și Ungaria provocată de cestiunea română din Ardél.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.“

Orăștie, 29 Aprilie\*). Conferența alegătorilor români, cerce-

\*) Sosită s'era târziu, după încheierea fôiei.

— Red.

tată de peste două mii alegători, a decurs în cea mai esemplară ordine. Oratorii au fost entusiast aplaudați. Conferența unanim protestăză în contra proiectelor bisericesci ale guvernului și în contra sistemului politic de aci.

### Convocare.

Adunarea generală a Reuniunii române de gimnastică și de cântări din looș, se va ține Duminecă în 25 Aprilie la 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ore a. m. în sala de desemn, Gróvert, Șirul bisericei Nr. 5.

Brașov, 19 Aprilie v. 1893.

Pentru comitet:

Ip. Hasiavici,  
președinte.

### Literatură.

A apărut:

Separatiunea patrimoniilor, tesă de licență, susținută în Martie o. la facultatea juridică din Iași, de d-lă Gavrilă Musicescu, cunoscutul compozitor și profesor de armonie la Conservatorul de musică din Iași. Opul conține 136 pag. format mare 8<sup>o</sup> și tractăză despre separatiunea patrimoniilor din punctul de vedere al Dreptului Român și din punct de vedere al Dreptului civil Român.

Editura librăriei C. Sfetea din Bucuresci a scoș o cârtică foarte elegantă, care se ocupă cu viața și activitatea lui Grigorie T. Brătianu, regretatul președinte al Ligei culturale române. Prețul este 1 leu. O recomandăm cetitorilor noștri.

NECROLOG. Multă întristații: Maria Mureșiană năsoată Deacu, ca soție, Ionă Mureșiană Gherlanul ca tată, Elena Deacu ca sócră, Iuliu și Elena Deacu cumnați, Vasile Ion și Sia Manu ca veri, au durerea a face cunoscută perderea preaiubitului lor soț, fiu, ginere, cumnat și veru, Alexandru Mureșianu, încetat din viață la 15 v. c. ora 10 a. m. în etate de 26 ani. Corpul decedatului a fost depus în Biserica S-lui Dumitru din Str. Carol, de unde rămășițele mortuare, după ceremonia divină săvșită Sâmbătă 17 ort., la ora 1 p. m., au fost transportate la cimitirul Șerban-Vodă spre odihna eternă.

Bucuresci, Aprilie 1893.

### DIVERSE.

O nouă mașină de sburată s'a experimentat zilele trecute în Anglia. După cele ce scriu gazetele engleze, e vorba de un vehicul de 25 de urme lungime și 18 degete lărgime, provăduț cu bande de lemn de brad dispuse în formă de pânze venetiene. Mașina e dirijată printr'un motor activat de o mașină cu aburi. Trațiunea e cauzată prin plinul și golul operate pe suprafețele superioare și inferioare ale bandelor de brad. Bandele au o suprafață totală de 136 de urme pătrate. Mașina, lansată pe un câmp de șase sute de urme de circumferință, porni foarte repede, apoi, sub influența unui curent favorabil, se ridică la o înălțime de patru urme și străbătu distanța totală în 15 secunde, — va să zică cu o înălțime de 28 de miluri englezesci pe oră. O a doua încercare, în care încălcătura mașinei a fost redusă la un sfert, a dat rezultate și mai bune.

Traduceri ad literam. Un șolar a traasut vorbele latinesci: *Alea jacta est*, cu „Aleo, jachetă e asta? Apoi prepozițiunile: *Ergo, contra, inter, extra*, cu Ergo... din contra înlantru e ceva extra; *ante, apud, ad, adversus*, cu: înainte acum la partea adversă!

Proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maloru

**Cursul la bursa din Viena.**

Din 29 Aprilu 1892.

Renta ung. de aur 4%	115.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	123.60
" " " " argint 4 1/2%	101.35
Oblig. " " " de ost. I. emis.	120.75
" " " " " II "	—
" " " " " III "	—
Bonuri rurale ungare	96.60
" " croato-slav.	—
Despăgubirea dijmei de vin	97.50
Imprum. ung. cu premii.	152.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghed.	143.—
Renta de hârtie austr.	98.55
" " argint	98.15
" " aur	117.35
Losuri din 1860	148.75
Acții de-ale Băncei austro-ung.	982.—
" " " ung. de credit.	402.—
" " " aust. de credit.	342.25
Argint	—
Galbeni imp.	5.77
Napoleonori	9.75
Mărci imp. germ.	59.97 1/2
London (lire sterlinge)	122.50
Rente de corone austr.	97.20
" " ungară	95.65

**Cursul pieței Brașov.**

Din 30 April 1893.

Banonote rom. Cump.	9.66	Vând.	9.69
Argint român.	9.55	"	9.60
Napoleon-d'ori	9.69	"	9.72
Galbeni	5.68	"	5.73
Ruble rusești	1.26 1/2	"	—
Mărci germane	59.10	"	59.70
Lire turcești	—	"	—
crisuri fonc. Alb. 6%	101.—	"	—
" " " 5%	—	"	—

Nr. 4936—1893.

**PUBLIKAȚIUNE**

**referitoare la incassarea competențelor pentru eliberarea dela prestarea lucrărilor publice pro 1893.**

Conspectele asupra satoririi competențelor pentru eliberarea dela prestarea lucrărilor pentru construcțiunea de șosele, aprobate de adunarea generală comitatensă, satorite pe temeiul §. 49. alu articulu de lege I. din 1890 și valabile pentru an. 1893, se află la oficiulu orașenesc de dare, în decursu de 15 zile i. e. din 22 Aprilie până inclusive 6 Mai a. c. spre examinare, stându-i fiă-căru interesatū în dreptu, ca încontra nor-

mărei acestorū competențe să și ascăr-nă până în 13 Mai a. c. la acestu magistratū recursul referitorū.

Recurselē ascernute după acestu terminū să respingū ca întârziate. Ca competența de eliberare are de a se plăti după fiă-care vită trăgătoare 1 fl. v. a.; după fiă-care casă de parterre, clădită din lemnū 50 cr.; după fiă-care casă de parterre din piatră, seu după fiă-care casă din lemnū cu unū etagiu 75 cr.; după fiă-care casă de peatră, cu unū etagiu 1 fl., și după fiă-care casă cu 2 etage 1 fl. 25 cr.

Personele, cari nu locnescū în case proprii, mai departe meseriași dela 18—60 ani, precum și membri familiari de aceeași etate, precum și dilerii au de a plăti câte 50 cr. Competințele sunt de a se plăti la cassa orașenescă de dare în rate la fiă-care pătărū de anū. Incassarea se începe cu 1 Mai a. c.

De aceste competențe sunt eliberati:

1. Acei cari încă nu au ajunsū etatea de 18 ani, și acei, cari au trecutū peste 60 ani.
2. Peste totū femeile. Nu suntū eliberati pe de altă parte membri bărbătești familiari, seu servitorii, cari stau în referințe casnice cu femei.
3. Preoți și învățatori poporali pentru persona lorū.
4. Personele militare și membrii lorū familiari.
5. Funcționari și servitorii de statū, jurisdicționari și comunali pentru persona lorū.
6. Organele finanțiare, gendarmieria, acei aflatori în serviciulu căilor ferate și penitențiarū, pădurari și păzitori de câmpū pentru persona lorū.
7. Pentru cai erariali nu au de a se plăti amintitele competențe.

Brașovū, 15 Aprilie 1893.

Magistratū orașenesc

102,2—3.

**Anunțuri**

(insertiuni și reclame)

Suntū a se adresa subscri-sei administrațiunii. In casulu publicării unui anunț mai mult de odată se face scăde-mēntū, care cresce cu câtū publicarea se fece mai de multe-orī.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

**Sosirea și plecarea trenurilor în Brașovū.**

**I. Plecarea trenurilor:**

1. Dela Brașovū la Pesta

Trenulū mixtū: 4 ore 20 min. diminēța.  
Trenulū accel.: 2 ore 18 min. după am.  
Trenulū de persone: 7 ore 23 min. sēra.

2. Dela Brașovū la Bucuresci:

Trenulū accel.: 5 ore 15 minute dimin.  
Trenulū mixtū: 11 ore înainte de amēđi.  
Trenulū accel.: 2 ore 19 min. după am.

3. Dela Brașovū la Zērnesci:

Trenulū mixtū: 9 ore 5 min. diminēța.  
Trenulū mixtū: 5 ore 13 min. după am.  
Dela Brașovū la Ch.-Oșorheiu.  
Trenulū mixtū: 5 ore 20 min. diminēța.  
Trenulū mixtū: 8 ore 50 minute a. m.  
Trenulū mixtū: 3 ore 10 min. după am.

**Sosirea trenurilor în Brașovū:**

1. Dela Pesta la Brașovū:

Trenulū de persone: 8 ore diminēța.  
Trenulū accel.: 2 ore 9 min. după am.  
Trenulū mixtū: 10 ore 5 minute sēra.

2. Dela Bucuresci la Brașovū:

Trenulū accel.: 2 ore 18 min. după am.  
Trenulū mixtū: 6 ore 58 minute sēra.  
Trenulū accel.: 10 ore 17 minute sēra.

3. Dela Zērnesci la Brașovū.

Trenulū mixtū: 6 ore 2 min. diminēța.  
Trenulū mixtū: 1 oră 14 min. după am.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașovū.

Trenulū mixtū: 8 ore 25 min. diminēța.  
Trenulū mixtū: 5 ore 32 min. după am.  
Trenulū mixtū: 9 ore 25 min. sēra.

**A V I S U !**

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potū face și reinoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonati să binevoiască a arăta în deosebī, când voiescū ca espedarea să li-se facă după stilulū nou.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

**HERKULESBAD**

(Herkulesfürdő, Ungarn.)

Stațiune de cale ferată postă și telegrafū.

Termele de puciosă și de sare cu renume universalū.

Caldurā terestică până la 56° C.

Inceputulū sezonului 1 Mai.

Förte frecutate și pentru cura climatică. — În anulū 1887 Ma-iestatea Sa Impărătesă-Reginā a Austro-Ungariei a onoratu cu augusta sa presentā timpū de 6 săptămāni această baie.

Loculū de întrunire internaționalū alū tuturorū ce au lipsă de leuire. Posița admirabilā în valea Cernei înconjuratā de munti uriași.

Palate splendide pentru tōte isvōrele.

Iluminare electrică, zidiri nouē mari.

Oteluri grandiose, salon pentru curā, orchestrā, teatru Variétés (deschisū din anulū trecutū), locuri de preumblare și de escursiuni, escursiuni pe munti, masagiu, gimnastică suedianā, băi electrice, stabilimentū pentru curā cu apă rece.

Juncțiune cu trenurile Expres și Orient. Favorū la prețuri de călătoriā. Juncțiune cu vaporele pentru tōte ținuturile dunārene via Orșova.

Clima favorabilā. Aerul liberū de prafū, bogatū în ozonū. Posița apēratā.

Consultatiuni la numeroșii medici ai băilorū în tōte limbele europene și orientale.

105,1—4

Curatā reciprocitate. — Fără acționari.

Totū venitulū revine celorū asigurați.

Celū mai mare și bogatū institutū de bani din lume.

Fondulū de asigurare

907 milioane

franci.



Asigurā viața după modalități cele mai diferite și mai favorabile.

Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servesc:

Subdirecțiunea Ardelenā seu agentura principalā localā Brașovū, ulița Neagrā Nr. 45.

**ABONAMENTE**

la „GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețulū abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni . . . . . 3 fl. —  
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —  
Pe unū anū . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni . . . . . 10 fr.  
Pe șese luni . . . . . 20 fr.  
Pe unū anū . . . . . 40 fr.

**Abonamente la numerele cu data de Duminecă.**

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anū . . . . . 2 fl. —  
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —  
Pe trei luni . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anū . . . . . 8 franci.  
Pe șese luni . . . . . 4 franci.  
Pe trei luni . . . . . 2 franci.

Abonamentele se facū mai ușorū și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vorū abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritū și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”